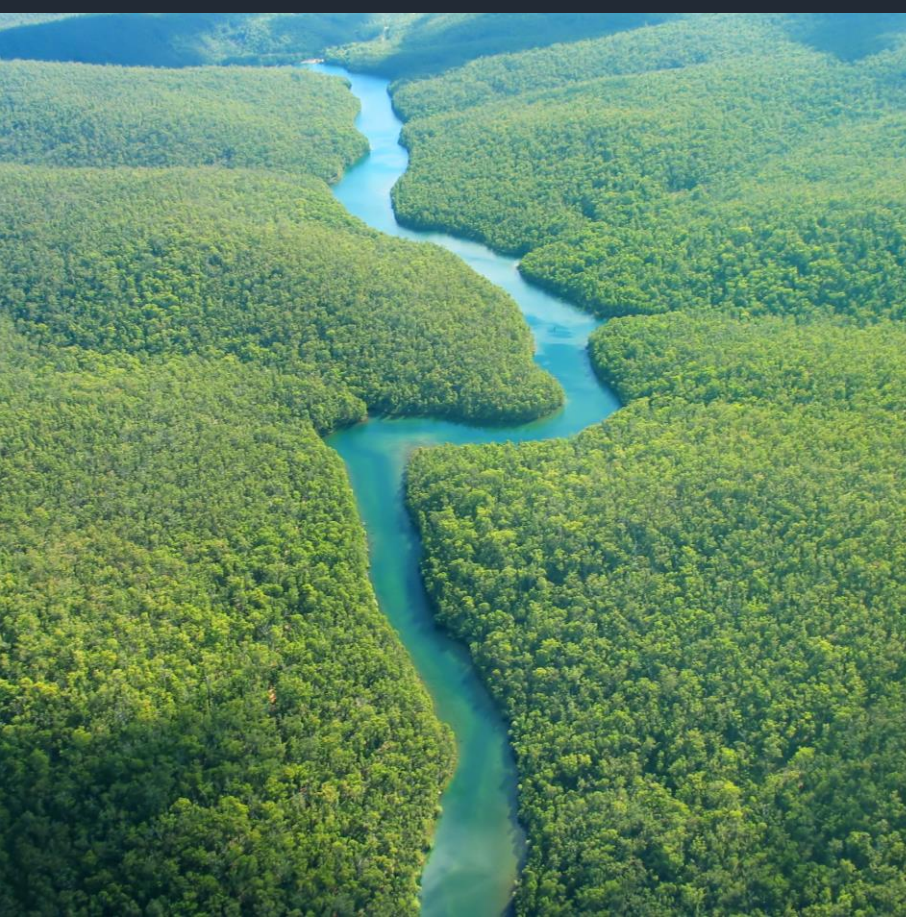

Vereniging IJsselmeer
Inspiratiesessie 'Rechten
van de Natuur'
te Amsterdam
ALV - 16 maart 2024

TINEKE LAMBOOY, HOOGLERAAR
ONDERNEMINGSRECHT NYENRODE BUSINESS
UNIVERSITEIT, EXPERT RECHTEN VAN DE NATUUR

IGNACE BREEMER, ONDERZOEKER RECHTEN VAN DE
NATUUR, IMPACT INSTITUUT RSM

IRIS DICKE, EXPERT RECHTEN VAN DE NATUUR
(PARTIJ VOOR DE DIEREN)

INTRODUCTIE TINEKE LAMBOOY

- Hoogleraar Ondernemingsrecht Nyenrode Business Universiteit (Research Center Entrepreneurship, Governance and Stewardship) sinds 2015
- Research Fellow Utrecht Universiteit (Research Centre for Water, Oceans and Sustainability Law) sinds 2012
- Voorzitter SER Metaalconvenant - Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen sinds 2021
- Oprichter en bestuurslid NGO Stand Up For Your Rights ('Rights of Nature Consultants') sinds 2008
- Onderzoeksfocus: Rechten van de Natuur (formaliseren stem in publiek debat en representative corporate governance in private sector), Circulaire Economie; Ondernemingsrecht; Corporate Governance; Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen; Business en Biodiversiteit; Investment in Biodiversity and Ecosystem Services; Helpdesk Business en Biodiversiteit; Green Finance Academy

INTRODUCTIE IGNACE BREEMER

- Jurist (Ondernemingsrecht)
- Impact Researcher, Impact Centre Erasmus (ICE) - Erasmus Universiteit Rotterdam
- Werkzaam geweest in duurzaamheid en internationale handel (koffie en andere grondstoffen) in de periode 2012-2023
- Publicaties als co-auteur en huidige projecten op gebied van RvN
 - *Granting Rights of Nature to the Waddenzee, An Exploratory Study*, published November 2022
 - *The Rights of Nature as a Bridge between Land-Ownership Regimes: The Potential of Institutionalized Interplay in Post-Colonial Societies*, published September 2022
 - Onderzoek naar Rechten van Natuur in de Nederlandse Grondwet
 - Onderzoek naar Rechtspersoon de Waddenzee
- Focus: Rechten van Natuur, Deforestation, (Ondernemings)recht en Beleid, Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, Waardeketens, Internationale Handel en Ontwikkeling, Agro-industry/ Food, Smallholder Farming

INTRODUCTIE IRIS DICKE

- Beleidsmedewerker bij de Partij voor de Dieren in de Tweede Kamer sinds 2010. Momenteel trekker van het project om rechten van de natuur in de Grondwet te erkennen.
- Alumnivertegenwoordiger voor mijn Master studie van de Universiteit Cambridge. Deelgenomen aan de onderhandelingen van de biodiversiteitstop in Montréal Canada.
- Beleidsmedewerker bij de Partij voor de Dieren in Gemeente Amsterdam 2010 – 2013
- Focus: Rechten van Natuur, Biodiversiteit, Bossen, Landbouw, Voedselsystemen en Visserij. Klimaatverandering en adaptatie.

Studies:

- MPhil in Conservation Leadership, cum laude, Universiteit van Cambridge, Groot-Brittannië 2013 - 2014
- MSc in Environment and Resource Management, Vrije Universiteit Amsterdam, Nederland 2007 – 2008
- BSc in Biologie, Universiteit van Amsterdam, Nederland 2002 – 2005
- BA in Religiestudies, Universiteit van Amsterdam, Nederland 2002 – 2009

AGENDA

- Introductie panelleden / experts / adviseurs Rechten van de Natuur
- Korte oefening
- Overzicht studie Rechten van de Natuur - initiatieven wereldwijd
- Rechtspersoonlijkheid voor de Mar Menor
- Onderzoek inzake rechten voor de Waddenzee
- Follow-up: initiatief-wetsvoorstellen voor WZ en voor rechten van de natuur in de Nederlandse Grondwet
- Motie Gemeenteraad Eijsden-Margraten
- Andere initiatieven in Ned.
- IJsselmeer: opties van aanpak
- Frequently asked questions

Geef
antwoord op
de volgende
vraag

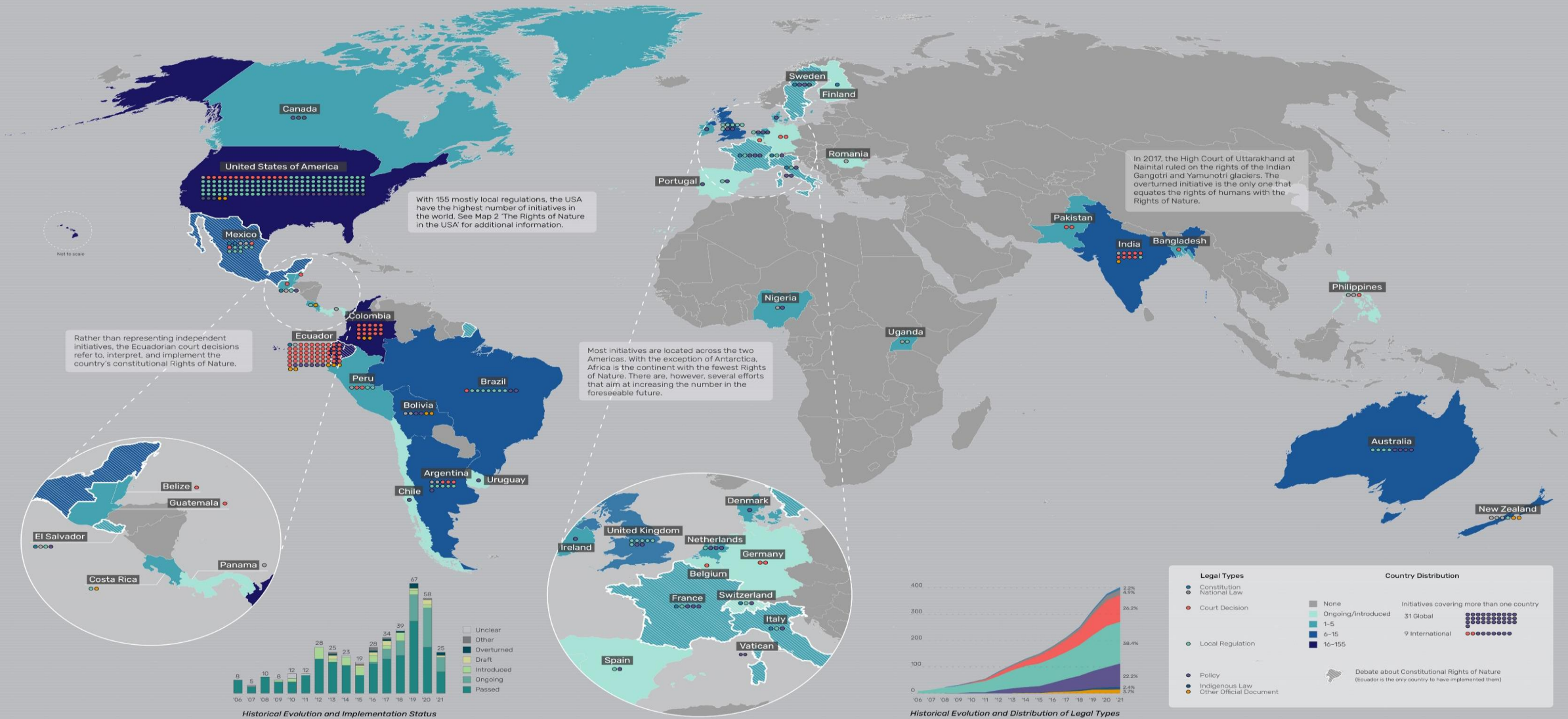
Hoeveel van
deze 6 natuur-
entiteiten
heeft zelf
rechten?

THE RIGHTS OF NATURE

MAPPING A GROWING MOVEMENT

Global legal Rights of Nature as of June 2021: 409
Each dot represents one initiative.

Declaration of the Rights of the Moon

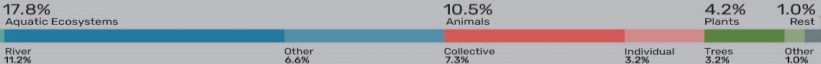

Global Distribution of Natural Entities

66.5%
Nature Indistinctively

The majority of initiatives regards all of Nature within a more or less clearly defined territory. These range from the entire world to nation-states or national parks. All others regard more specific aquatic ecosystems or individual living entities.

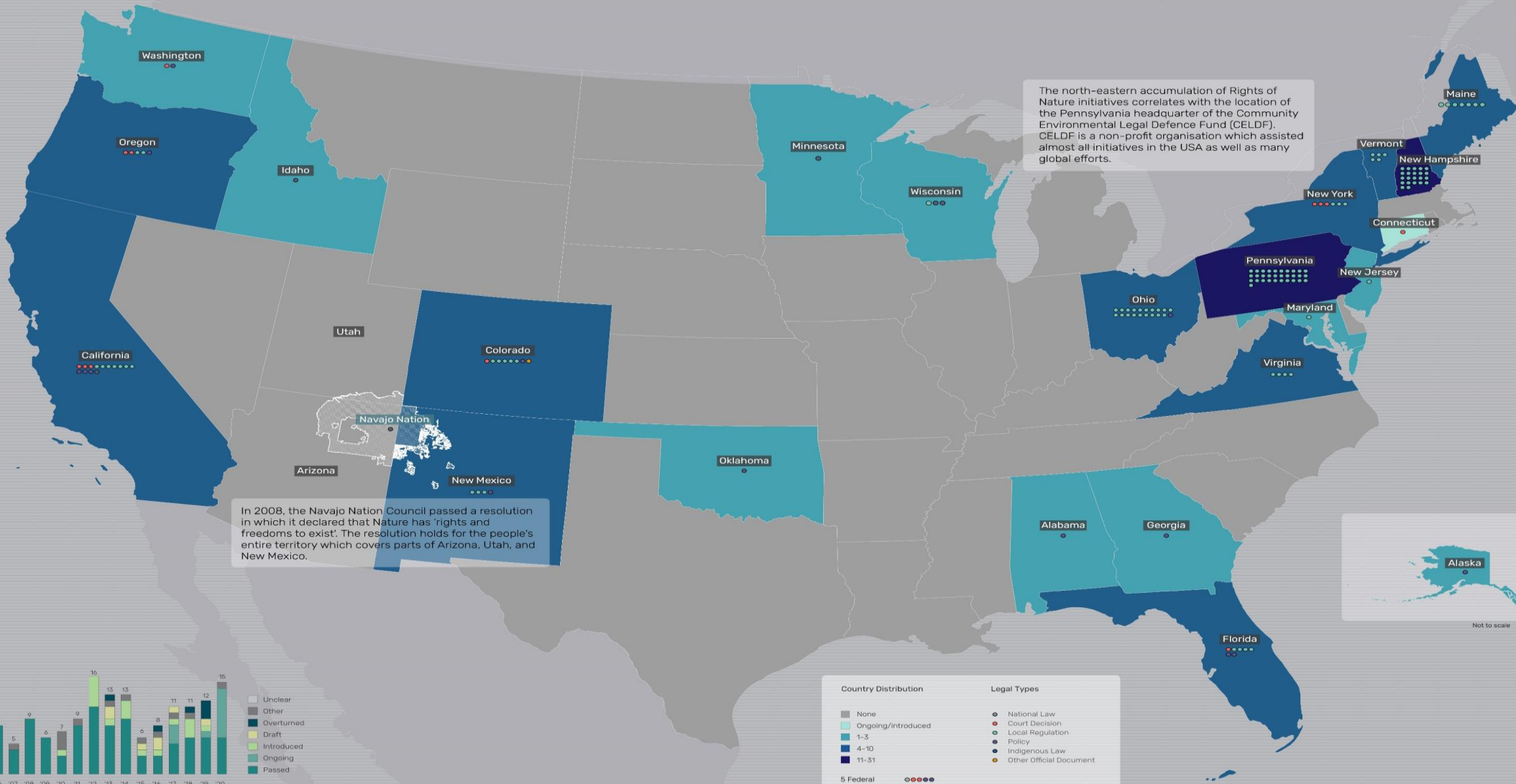
World Map Projection: Eckert V.
Cite as: Putzer, A.; Lambooy, T.; Jeurissen, R.; Kim, E. (2022): Putting the Rights of Nature on the Map. A Quantitative Analysis of Rights of Nature Initiatives Across the World. In: Journal of Maps XXX.

THE RIGHTS OF NATURE IN THE USA

MAPPING A GROWING MOVEMENT

National legal Rights of Nature as of June 2021: 155
Each dot represents one initiative.

US-Distribution of Natural Entities

78.7%
Nature Indistinctively

The majority of US initiatives refers to all the Nature within the borders of a local township. The remaining ones regard selected entities or aquatic ecosystems.

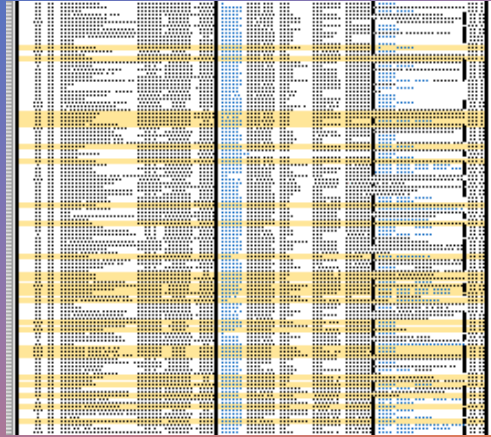
US Map Projection: USA Contiguous Albers Equal Area Conic

Cite as: Putzer, A.; Lambooy, T.; Jeunissen, R.; Kim, E. (2022): Putting the Rights of Nature on the Map. A Quantitative Analysis of Rights of Nature Initiatives Across the World. In: Journal of Maps XXX.

+

○

OPEN ACCESS:

“Putting the rights of nature on the map. A quantitative analysis of rights of nature initiatives across the world”

Alex Putzer, Tineke Lambooy, Ronald Jeurissen & Eunsu Kim;
<https://doi.org/10.1080/17445647.2022.2079432>

Tijdschrift: Journal of Maps

Gepubliceerd: 13 juni 2022

Excel bestanden: 430 juridische documenten (wetten, verordeningen, gerechtelijke uitspraken, beleidsdocumenten), 2 kaarten, tabellen en grafieken

Via VN programma ‘Harmony with Nature’ is de data base en taxonomie overgedragen aan de NGO ‘Global Alliance of Nature’ (GARN) die de informatie en kaarten nu up to date houdt (inmiddels > 500). <https://ecojurisprudence.org/>

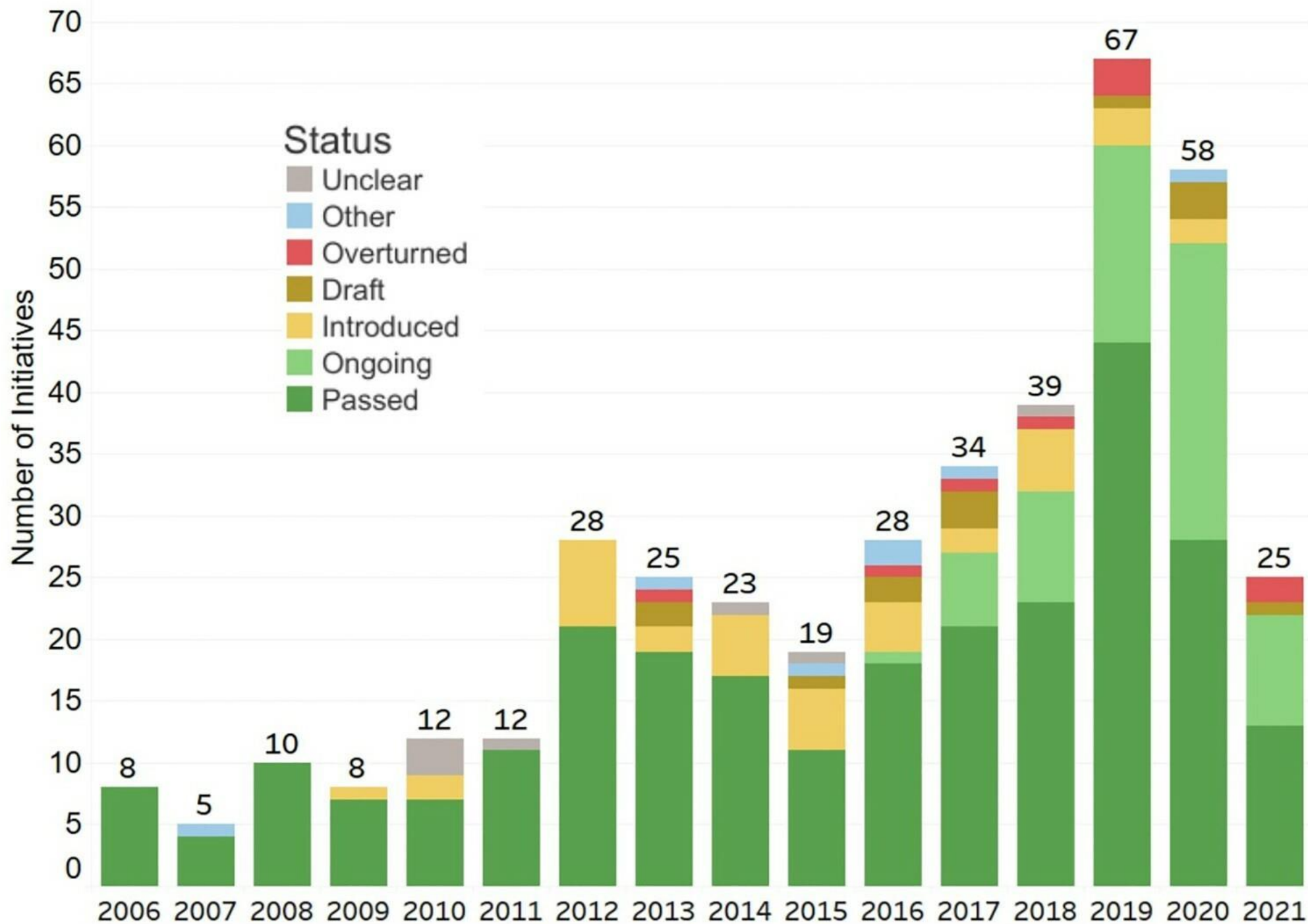
Eco Jurisprudence Monitor

RIGHTS OF NATURE

Basics						
Date	Location	State (US)	Title	Distinction	Legal Type	Status
2017-09-26	AU	n/a	Yarra River	Aquatic Ecosystem (River)	State Law	Passed
2020-07-23	ES	n/a	Mar Menor	Aquatic Ecosystem (Lagoon)	National Law	Ongoing
2019-07-11	NL	n/a	Waddenzee	Aquatic Ecosystem (Tidal sea)	Proposal for National Law by (Noardeast-Fryslan (including Dongeradeel) Municipality	Passed

Legal Characteristics				
Official Document	Legal Structure	Verb	Governance	Motivation
Entire Text	living and integrated natural entity/alive/heart/spirit	declare/is/have	(i) Yarra Strategic Plan	(ii) River is a living entity, a part of the Dreaming, duty since the beginning to keep the river alive
Private Text	subject of rights	recognize	(i) article 3; (ii) every resident;	(i) RoN in Colombia, New Zealand; (iv) biocultural rights (right to exist, evolve naturally, right to a healthy environment and other basic rights of its inhabitants); (vi) contamination
Entire Text (Private Text)	legal place and identity	establish	(i) Wadden Sea Management Authority (consisting of all relevant stakeholders)	(vii) deterioration of ecosystems; (viii) Wadden Sea life, present and future generations

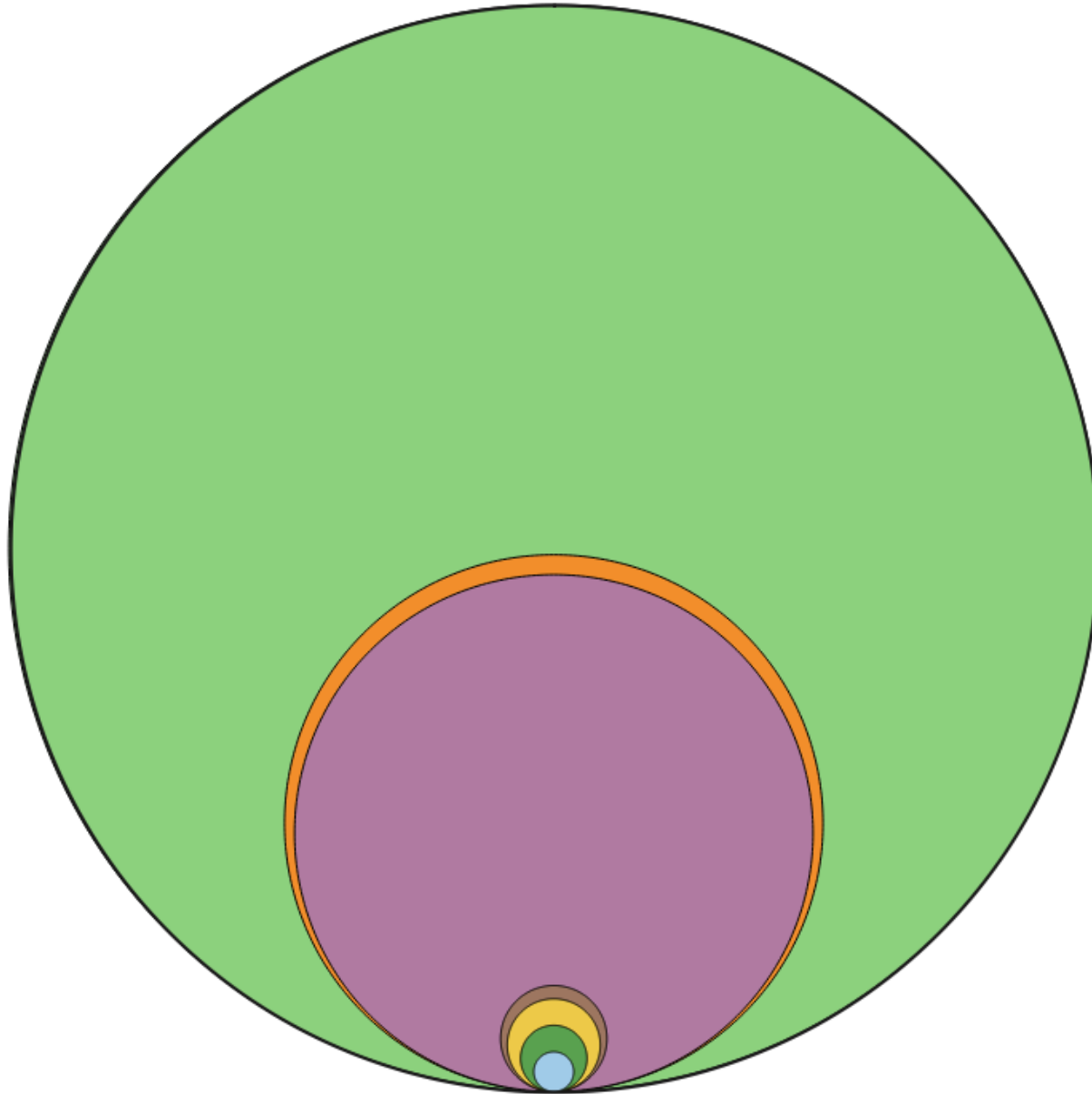
Historisch overzicht van de initiatieven

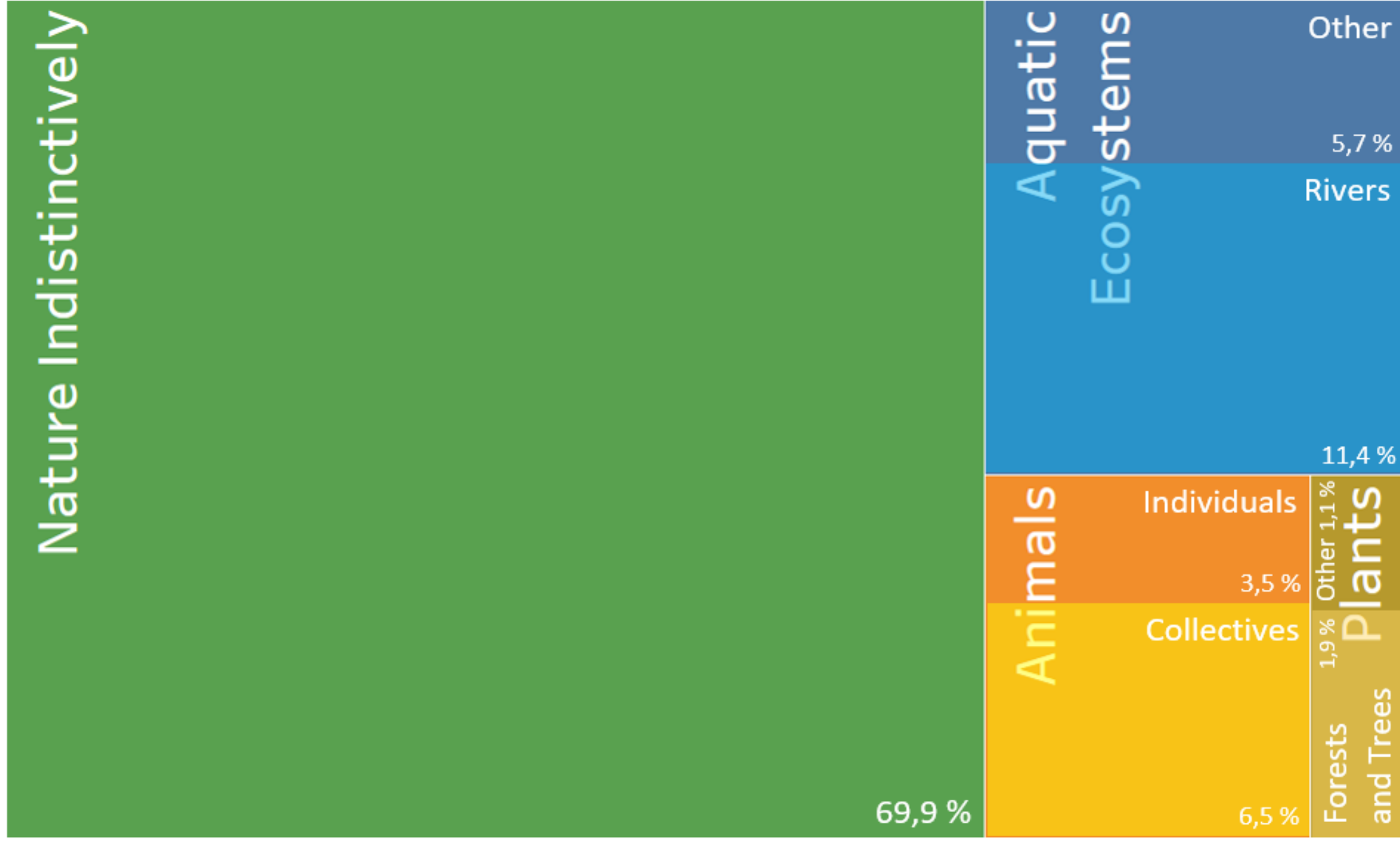
Hoe/waar is het recht toegekend/ erkend?

Juridische vorm

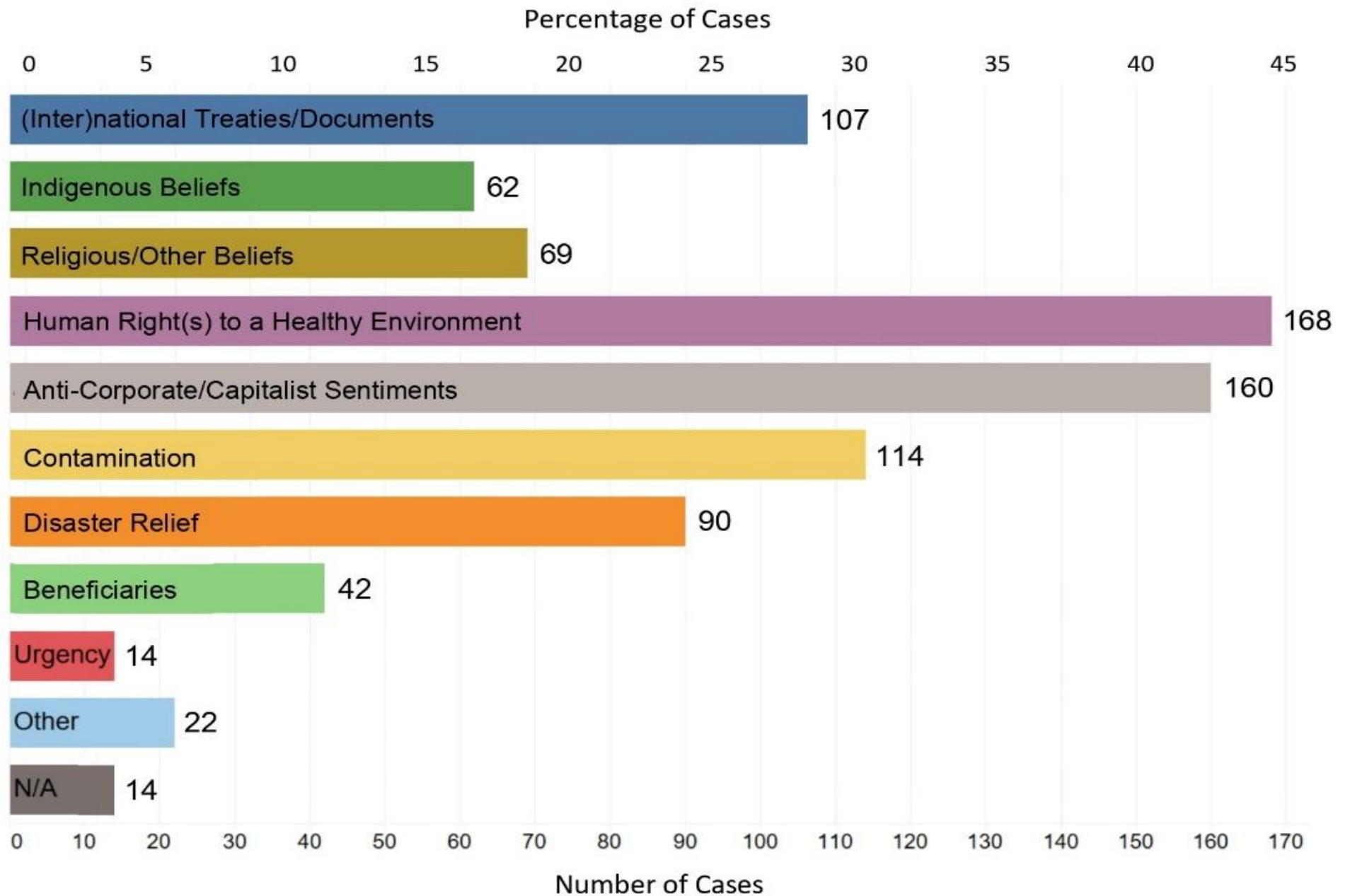
44,5 %	Local Regulation
22,0 %	Court Decision
21,1 %	Policy
4,3 %	National Law/Federal Act
3,8 %	Other Official Document
2,7 %	Indigenous Law
1,6 %	Constitution

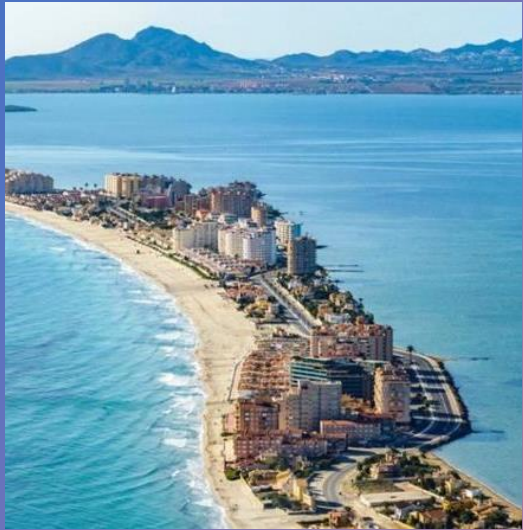

Soorten natuur

Motivatie

Mar Menor

21 september 2022: nationale wet (grote meerderheid)

Geeft **rechtspersoonlijkheid** aan MM en stroomgebied

Holistisch perspectief in het recht: “**Ecosysteem heeft het recht op “bescherming, behoud en herstel”**”

Vertegenwoordiging van MM door 3 organen: Commissie van Afgevaardigden, Wetenschappelijke Commissie, Toezichtscommissie

Commissie van Afgevaardigden: 3 van algemeen staatsbestuur, 3 van autonome gemeenschappen en 7 burgers

Taak (onder meer): “controle en toezicht op rechten van MM en haar bekken”

Daarnaast: burgers (natuurlijk personen en rechtspersonen) hebben het recht om namens MM bij bevoegde autoriteiten handhaving van wetgeving te eisen en in rechte op te treden voor de bescherming van de ecologisch waarden van MM

Handhavingsperspectief MM

Artikel 4.

Elk gedrag dat inbreuk maakt op de door deze wet erkende en gewaarborgde rechten, door een overheidsinstantie, een privaatrechtelijke entiteit, een natuurlijke persoon of een rechtspersoon, zal leiden tot strafrechtelijke, civiele, milieu- en administratieve aansprakelijkheid en zal worden vervolgd en bestraft overeenkomstig de strafrechtelijke, civiele, milieu- en administratieve regelgeving in de desbetreffende rechtsgebieden.

Tijdschrift Natuurbeschermingsrecht, nummer 2, april 2023 / SDU:

“Rechten van Natuur: een kansrijke volgende stap in het natuurbeschermingsrecht? Verkennende analyse aan de hand van de Mar Menor-casus met een schuin oog naar de Waddenzee”

Bijdrage van Tineke Lambooy, Renske Mackor, Jessica Den Outer En Penny Simmers

Natuurrechtspersoon in NL: handhavingsperspectief

- Vroegtijdige detectie: ogen, neus en oren 'on the ground'
- Aangifte + klacht ex 12 Wetboek van Strafvordering bij (dreigende) inbreuk [Ogv art. 12 kan belanghebbende klacht indienen bij Gerechtshof over het niet vervolgen of schikken van een verdachte/strafbaar feit]
- Natuurrechtspersoon als slachtoffer (art. 51a e.v. Sv) ->
 - Op de hoogte worden gehouden van procedure tot kennisname van processtukken; Verzoek tot toevoegen van processtukken -> onderbouwing belang (art. 51b Sv)
 - Bijstand ter zitting, spreekrecht (art. 51c en 51e Sv)
 - Civiele vordering (art. 51f Sv)
 - Schadevergoedingsmaatregel (art. 36f Sr)

Ars Aequi 2022, 07/08; dubbel zomernummer; Recht en Natuur

"Een procederende rivier"

Bijdrage Tineke Lambooy en Renske Mackor

Uitdagingen voor de Waddenzee

Ecological norms:
international treaties; European legislation (Natura 2000); national laws.

World
Heritage
Site

Governance: by Dutch State – several Ministries, Provinces and Municipalities.
Recently added: Beheerautoriteit Waddenzee
[Home](#) | [Beheerautoriteit Waddenzee](#)

Mandate Beheerautoriteit Waddenzee:
improving ecological quality by stimulating collaboration of stakeholders

Threats:

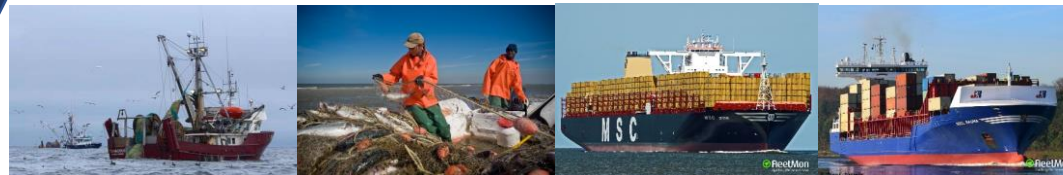
- Sea level rise, severe storms, warmer water (due to climate change).
 - The seabed goes down (due to extraction of salt and gas).
 - Water pollution from agriculture, industry, ports.
 - Disturbance because of Ministry of Defence exercises; fishing. Recreation; noise and light nuisance.
 - Pollution by container ships (e.g. MSC Zoe in 2019; OOCL Rauma in 2020; 2022; 2023).
- Affect marine life and ultimately cause the drowning of the sand banks and islands.

MEEMTE
**NOARD
EAST** FRYSLÂN

Proposal Municipality Noard East Frylân, Waddenacademy and political party D66: to grant legal rights to the Wadden Sea itself (inspired by the international Rights of Nature movement) in form of 'Nature Legal Person' or 'Natureship' → i.e. to institutionalise the ecological interests of the Wadden Sea as a separate stakeholder.

- [RWIN GN 681002 TOC 1..1](#) ([labtoekomstigegeneraties.nl](#))
- [Hoog-tijd-voor-een-Natuurschap-Waddenzee-Voorstel-voor-een-nieuwe-vorm-van-governance-van-de-Waddenzee-TOO-2020.pdf](#) ([labtoekomstigegeneraties.nl](#))

Studie voor de Waddenacademie 2021-2022

- **Onderzoeksvraag:**

Zou de toekenning van Rechten van Natuur aan de Waddenzee een verbetering kunnen betekenen voor de bescherming van de unieke natuurlijke waarden van het gebied?

- **Gemengde onderzoeksmethodes:**

- 4 focusgroepen (met experts en stakeholders)

&

- Doctrine-onderzoek: juridisch, wetenschappelijke literatuur, rapporten en beleidsdocumenten.

Conclusies en Voorstel

CONCLUSIES

- Nederlandse Waddenzee: **Natura 2000-gebied en UNESCO World Heritage site**
- **Veel normen** op basis van internationaal, EU, en nationaal recht en beleid m.b.t. ecologische bescherming
- Verschillende studies: huidige praktijk van bescherming is onvoldoende: Fragmentatie in bestuur en beheer + **Economische belangen** gaan vaak boven ecologische belangen
- Toekennen Rechten aan de Waddenzee zou kunnen helpen: één kernwaarde/anker voor bestuur en beheer/concentratie van macht/**bevoegdheden in één instantie**

VOORSTEL

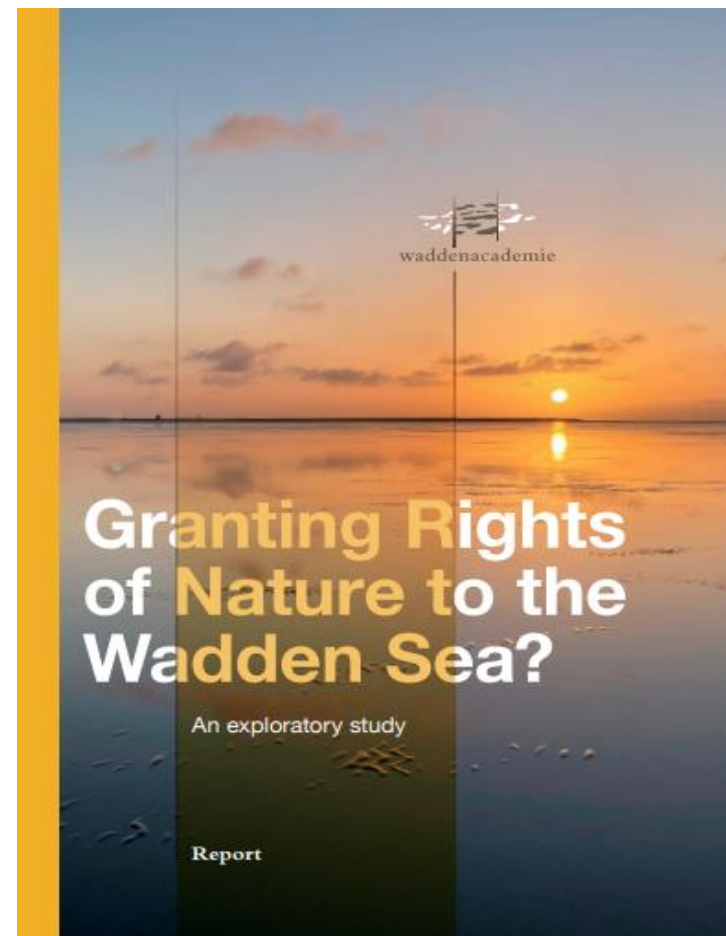
- Vorm: **natuurrechtspersoon De Waddenzee** (wellicht uitbreiding van Beheerautoriteit Waddenzee met rechtspersoonlijkheid en voldoende budget), met:
 - **Bestuur**: onafhankelijke professionele bestuurders zonder economische of bestuurlijke belangen in het gebied of band met andere Waddenzee-belanghebbenden
 - **Adviesraad** voor ontwikkelen van ecologisch beleid en standaarden (bijv. Waddenacademie/Waddenvereniging/IUCN-NL...)
 - **Belanghebbendencommissie** met recht van consultatie voor belangrijke beslissingen (bijv. bestaand Omgevingsberaad Waddengebied)
- **Duidelijk mandaat** (drie opties): (Alle) bevoegdheden (o.a. handhaving)/veto/adviesrecht, financiële armslag
- **Omvang gebied**: Natura 2000

Rapport Waddenacademie

© Tineke Lambooy, Tessa van Soest,
Ignace Breemer

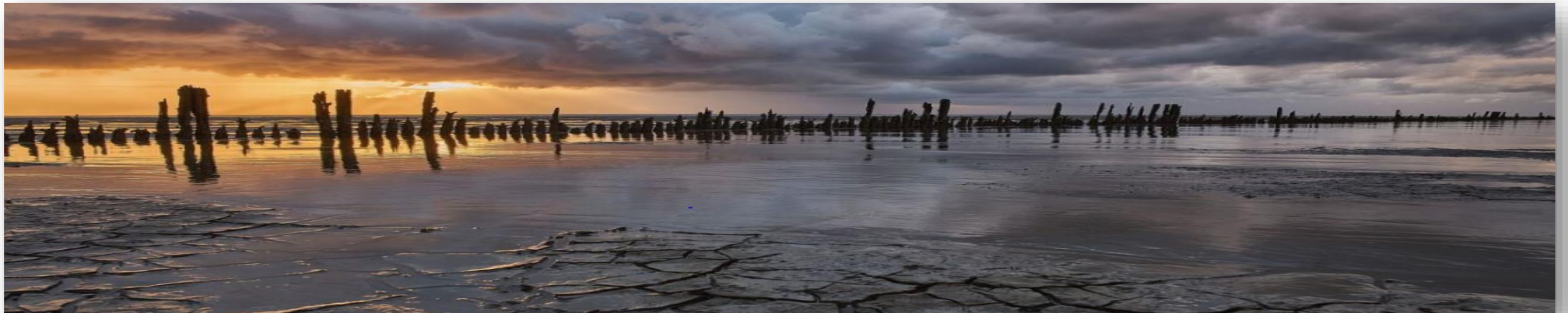
Gepubliceerd door de
Waddenacademie,
november 2022

Aanbieding rapport aan Minister:
30 november 2022

Kamerbrief Minister LNV 20 dec 2022

- Waddenzee in problemen door **cumulatie van ecologische activiteiten**: we moeten weer balans vinden mens en natuur → nieuw beleidskader
- Rechtspersoonlijkheid geen noodzakelijke voorwaarde om natuur te beschermen, Rechten van de Natuur vooral 'symbolische waarde'
- Publieke taak wordt in beginsel goed uitgevoerd - Al veel bescherming op grond van bestaande wetgeving
- Niet duidelijk welke meerwaarde en welke rechten dat moeten zijn
- Minister: wel toezegging onderzoek in Trilateraal verband - 18.1.23

Commissiedebat TK 18.1.23; TK debatten 24.1.2023 en 31.1.2023 en vervolg

- In jan. 2023: 8 x RvdN in Dagbladen: 3x NRC; Volkskrant; 2x Leeuwarder Courant; Telegraaf; veel op Linked-in feb. En maart nog veel meer artikelen
- Moties PvdD: Rechten van de Natuur voor WZ - 24.1.23 (63 voor, eigenlijk 68)
- Motie D66: Onafhankelijk onderzoek vóór zomer 2023 - 24.1.23 (68 voor)
- Maart 2023: Aankondiging D66 – initiatiefwetsvoorstel Waddenzee
- Maart 2023: Aankondiging Partij van de Dieren – initiatiefwetsvoorstel Grondwet
- [Opinie | Geef de Waddenzee een eigen stem – NRC](#) (18 januari 2023)

“Geef de Waddenzee een eigen stem”

Natuurrechten

De staat van de Waddenzee holt achteruit. Terwijl in Den Haag gedebatteerd wordt over meer of ander beleid, pleiten *Tineke Lambooy* en *Tessa van Soest* er voor de zee zelf rechten te geven.

TE GAST

Wad als rechtspersoon? Pak ‘grote jongens’ aan

Het pleidooi van Jan Terlouw en Tjeerd de Groot (LC 18 januari) is mij uit het hart gegrepen; de Waddenzee moet de status krijgen die het verdient, niet alleen in woord (beleidsnota's), maar vooral in de praktijk.

Vele jaren ben ik actief geweest voor het Wad. Ik was negen jaar voorzitter van de vereniging Wadvaarders; de Erecode voor de recreanten op het Wad is in die periode geboren. En nog steeds laat dit gebied mij niet onberoerd. Ik zeil er elk jaar en geniet van de pracht, de stilte, de ruimte, de natuur, de dynamiek van eb en vloed. Dit kan (mede) dankzij de Erecode, een alom erkend instrument dat een balans bewaakt tussen de prachtige maar kwetsbare natuur en menselijke (recreatieve) aanwezigheid in het gebied.

Bestuurlijke spaghetti lijkt onontwarbaar

Maar het gebied verdient een betere, meer solide bescherming tegen grootschaliger bedreigingen en dat zou in de vorm van een rechtspersoon wellicht beter kunnen. Het inrichten van een Openbaar Lichaam is al eens geopperd. Ook het benoemen tot Nationaal Park kwam al eens langs. In beide gevallen geen losse flodders. Maar de bestuurlijke spaghetti lijkt onontwarbaar, waardoor er tot dusver op dit bestuurlijk vlak niks gebeurt.

Waar het om gaat, waar het om móét gaan, is het volgende. Welke bestuurlijke of juridische vorm ook gekozen zou worden, de bescherming van de bijzondere natuur van het Wad vraagt om een aanpak van de grootste bedreigingen. En dat is niet de vaarrecreatie – 90 procent van de vaarrecreanten op het Wad

houdt zich aan de Erecode. En ook de kleinschalige visserij is niet de boosdoener.

De mechanische kokkelvisserij was een natuurverstoorder van de eerste orde, maar die is al lang geleden uitgekocht. Het ongeoorloofd snelvaren (buiten de grote vaarwegen; 's nachts) lijkt enigszins begrensd te gaan worden.

Nee, de grote boosdoeners, al decennialang, zijn in mijn ogen de grootschalige bodemberoerende visserij, de grote industrie langs het Wad, de gasboringen onder het Wad (al dan niet vanaf het land), het winnen van zout onder het Wad, het baggeren van vaarwegen voor grote schepen en sinds enkele jaren ook het trekken van elektriciteitskabels door het gebied. En dan nog groter: de zeespiegelstijging door klimaatverandering.

We weten allemaal dat het moeilijk is deze grote bedreigers aan te pakken. Dus wat er dan gebeurt is dat de kleine (mogelijke, eventuele, onbewezen) 'verstoorders' aangepakt worden. Zo voorspel ik dat de kleinschalige en relatief onschuldige activiteiten, zoals de recreatievaart, het wadlopen en de groene visserij worden begrensd of onmogelijk gemaakt als het aantal zeehonden afneemt. De grote jongens zullen buiten schot blijven.

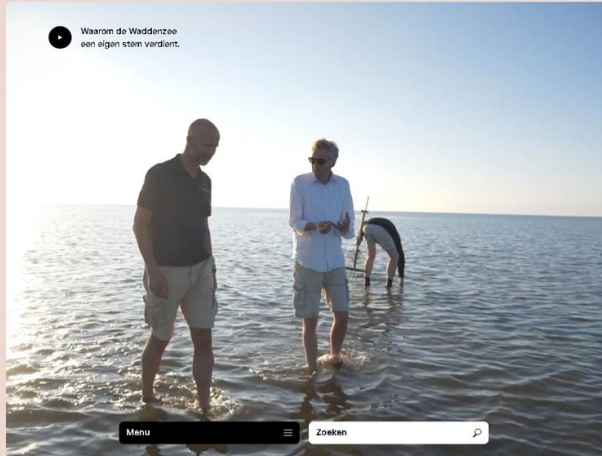
Het zal mij benieuwen of het door Terlouw en De Groot voorgestane creëren van een rechtspersoon op deze kwesties een passend antwoord zal bieden. Want het ontwarren van de bestuurlijke spaghetti is op zich waardevol, maar heeft pas betekenis als de grotere problemen ermee opgelost kunnen worden. Dan krijgt de Waddenzee de bescherming die dit unieke gebied verdient.

MAARTEN SNEL
Snakkerburen
wadvaarder

“Gebied verdient solide bescherming.” FOTO HOGE NOORDEN/JACOB VAN ESSEN

Red de natuur, geef de Waddenzee een stem

Waarom de Waddenzee een eigen stem verdient.

D66

Tjeerd de Groot - Bestand: 009

Het gaat slecht met de natuur in de Waddenzee. Als we nu niets doen gaat de kostbare natuur verloren voor toekomstige generaties.

Daarom werkt Tweede Kamerlid Tjeerd de Groot (D66) aan een initiatiefwet om het gebied, dat deel uitmaakt van de UNESCO-erfgoedlijst, rechtspersoonlijkheid te geven. Met rechtspersoonlijkheid kan de Waddenzee voor zichzelf opkomen in rechtszaken, de schade die haar is toegebracht verhalen op vervuilers en schadevergoedingen gebruiken voor eigen herstel. Ook krijgt zij een stem bij belangrijke besluiten, zoals vergunningverlening.

Tjeerd de Groot
Tweede Kamerlid, Landbouw, Natuur,
Struktur, Visserij, Ondernemers, Water

03.03.2023

TWEEDE KAMER NIEUWS

KLIJMAAT, NATUUR EN MILIEU

De Groot: "De natuur heeft te vaak het onderspit tegen de advocaten van de bedrijven, die directe belangen hebben. De overheid behartigt de belangen van de Waddenzee, maar doet dat niet goed genoeg waardoor nog steeds naar gas wordt geboord op de Waddenzee. Door de Waddenzee zelf rechten te geven, krijgt ze ook een direct belang en ontstaat een gelijkke strijd met de bedrijven."

Situatie nu

- Sinds maart 2023 werkt D66 met wetgevingsambtenaar aan voorstel Rechtspersoonlijkheid voor de Waddenzee [3 maart 2023: 'Red de natuur, geef de Waddenzee een stem']
- 22 september 2023 – Springtij Duurzaamheidscongres/festival – sessie met deelnemers en bewoners
- Partij voor de Dieren bereidt voorstel voor RvdN in Ned. Grondwet.
- Sinds okt. 2023 gedegen onderzoek: inventarisatie RvdN bepalingen in GW-n en voorstellen daartoe (theoretisch en interviews); 4 expert bijeenkomsten in Ned.; met wetgevingsambtenaren wordt gewerkt aan concept wettekst en MvT

MOTIE Rechten voor de Natuur

DE RAAD VAN DE GEMEENTE EIJSDEN-MARGRATEN

In vergadering bijeen op 7 november 2023

Behandelende de Programmabegroting 2024-2027

CONSTATERENDE DAT

- De gemeente Eijsden-Margraten een schat aan natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit herbergt, die van onschatbare waarde is voor het welzijn van onze huidige inwoners en toekomstige generaties.
- De natuur geen stem heeft in de besluitvorming en bescherming nodig heeft tegen bedreigingen zoals klimaatverandering, verlies van leefgebieden en vervuiling.
- Het concept van rechtspersoonlijkheid voor de natuur in verschillende delen van de wereld al wordt toegepast en een juridische erkenning van de natuur als entiteit met inherente rechten mogelijk maakt.
- In Nederland al geprobeerd wordt rechten aan de natuur toe te kennen, zo wordt reeds een petitie voor de Maas in de wet in de Tweede Kamer behandeld en zijn er initiatieven voor rechtspersoonlijkheid van het Waddengebied.

OVERWEGENDE DAT

- Het toekennen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur de aandacht voor en bescherming van onze natuurlijke omgeving kan verbeteren en innovatieve benaderingen voor duurzaamheid kan stimuleren.
- Niet langer gewacht kan worden om de natuur te beschermen en niet hoeft te worden gewacht op landelijke wetgeving.
- De gemeente Eijsden-Margraten een pioniersrol kan spelen door zich in te zetten voor de erkenning van rechtspersoonlijkheid voor de natuur op lokaal niveau.

VERZOEKT HET COLLEGE OM

- Onderzoek te doen naar de juridische en praktische haalbaarheid van het toekennen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur in de gemeente Eijsden-Margraten.
- De resultaten van dit onderzoek en de voortgang in dit dossier periodiek met de gemeenteraad te delen.
- Altijd bij nieuw te vormen beleid de belangen van de natuur (van bronsgroene natuurgebieden tot en met Natura 2000-gebieden) mee te wegen en in nieuwe raadsvoorstellen deze belangen inzichtelijk te maken.
- Alle relevante maatschappelijke organisaties, lokale experts en andere belanghebbenden betrekken bij dit onderzoek naar de implementatie van rechten voor de natuur in Eijsden-Margraten.

En gaat over tot de orde van de dag.

PRO fractie

Sjanne Quellhorst
Wiel Blezer
Franklin Boon
Ron Mourmans

Rampen normen
Voor: PRO OOS GML
Tegen: CDA VVD Cf
B

Nieuwsuur

Donderdag 4 januari, 18:11

Rechten geven aan natuurgebieden: grote revolutie of toch vooral een vaag idee?

Naar de rechter uit naam van een rivier, bos, of natuurgebied: het klinkt misschien vreemd, maar in Spanje gebeurt het al. En als het aan de lokale politicus Sjanne Quellhorst ligt, wordt het binnenkort ook in de Zuid-Limburgse gemeente Eijsden-Margraten mogelijk.

NWS - Sport - Live - Programma's

RECHTSPERSOON

Landelijke primeur Eijsden-Margraten: natuur krijgt een voogd

MARGRATEN
DOOR JOOS PHILIPPENS

Eijsden-Margraten erkent als eerste gemeente in Nederland de natuur als rechtspersoon. Een voogd moet garanderen dat ze bij alle besluiten serieus wordt genomen. In welke vorm moet nog bepaald worden.

waarom de natuur dan n heeft intrinsieke waarde e rechten zoals het bestaa het recht om te kunnen ontv en vrij te zijn van vervuiling De Tweede Kamer gaat zich over Maas in de Wet, een ' om deze rivier de status van persoon te geven; iets soortg aan de orde rond het V gebied. CDA-methouders, C

MOTIE GEMEENTERAAD EIJSDEN- MARGRATEN

Eijsden-Margraten als eerste gemeente in Ned. waar de natuur rechtspersoon wordt?

- Motivatie: bescherming van landschap, herstel van reliëf, opkomen voor belang van het bos
- Representatie vanuit een coöperatief (natuurorganisaties, maar ook vanuit kunst en filosofie)
- Aansprakelijkheidsverzekering voor de rechtspersoon
- Volgend op voorbeelden uit het buitenland; nu regionale uitbreiding
- Geld vanuit de gemeente voor onderzoek

Interesse voor RvdN bij:

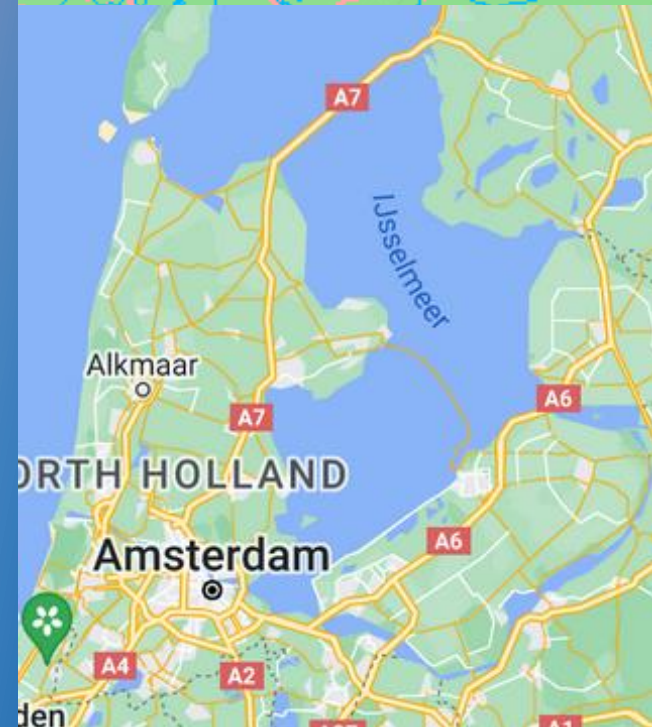

- Maas
- IJssel
- Amelisweerd
- Meijendel & Berkheide Duinengebied
- Texel Duinengebied
- IJsselmeer
- Lutkemeerpolder
- Wester Schelde

IJSSELMEER - OPTIES

1. Voortzetting huidige acties: zienswijzen indienen, procederen en beleidsdiplomatie
2. Samenwerken met andere organisaties voor het Blauwe Hart om de stem van de natuur en het weidse landschap te laten horen
3. Onderzoeken optie van rechten geven aan het IJsselmeer om de stem van het IJsselmeer te formaliseren (mandaat, vertegenwoordiging, gebied, natuur/landschap/erfgoed)
4. Wellicht mogelijk opzetten projectteam (juristen, ecologen, landschapsexperts, creatieven, communicatie-experts)

BEDANKT VOOR UW
DEELNAME

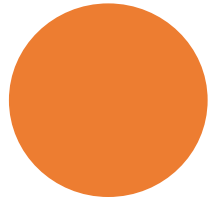
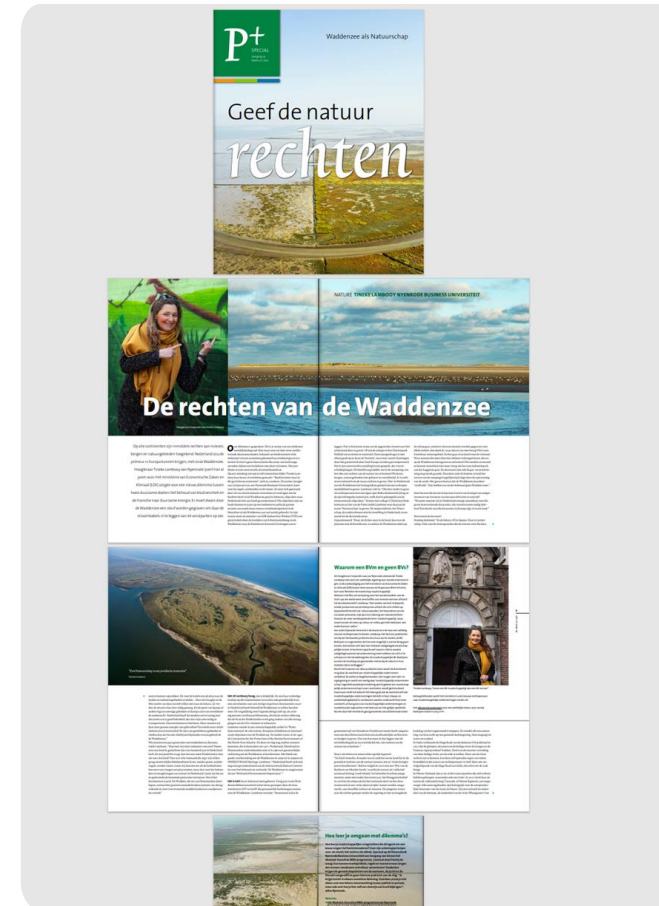
Frequently Asked Questions

- Waarom hebben we natuurrechten nodig als we al EU- en Nederlandse natuurbeschermingswetten hebben en groene NGO's de natuur vertegenwoordigen?
- Welke plichten zou de nieuwe Rechthebbende hebben? (rechten, taken/bevoegdheden = mandaat)
- Hoe definieer je de entiteit Natuur?
- Hoe weten wij wat de entiteit Natuur wil?
- Maakt het toekennen van rechten aan een Natuurentiteit de situatie ingewikkelder (d.w.z. het toevoegen van een extra laag van besluitvorming)?
- Zouden niet dezelfde ambtenaren de nieuwe Rechthebbende vertegenwoordigen en (dezelfde) economische belangen behartigen?
- Wat is de effectiviteit van rechten van de natuur in andere rechtsgebieden?

Aandacht in de media

- Ambassade van de Noordzee. May 2022. 'Komt een berg bij de rechter... dat is helemaal niet zo gek'; <https://www.ambassadevandenoordzee.nl/komt-een-berg-bij-de-rechter-dat-is-helemaal-niet-zo-gek/>
- 'Waddenzee beter beschermen door haar eigen rechten toe te kennen' (30 november 2022). RTVNoord; ['Waddenzee beter beschermen door haar eigen rechten toe te kennen'](#)
- Burgers, L. (17 januari 2023). Opinie: 'Rechten voor de Waddenzee hebben wel degelijk een positieve impact, minister'. De Volkskrant; [Opinie: Rechten voor de Waddenzee hebben wel degelijk een positieve impact, minister \(volkskrant.nl\)](#)
- Terlouw, J. & De Groot, T. (18 januari 2023). Opinie: 'Maak van Waddenzee een rechtspersoon'. Leeuwarder Courant; [Maak van Waddenzee een rechtspersoon](#)
- Den Outer, J., Rechten voor de Natuur (maart 2023).
- 'Nature needs legal rights to really protect biodiversity', Open Access Government (11 februari 2021); <https://www.nyenrode.nl/en/news/n/nature-needs-legal-rights-protect-biodiversity>.
- Bom, J. 'Geef de Natuur Rechten', P-Plus (mei 2021); <https://www.p-plus.nl/resources/articlefiles/NatuurschapWaddenzee-Nyenrode.pdf>
- De Jong, S. (20 mei 2022). 'Komt een berg bij de rechter'. NRC; <https://www.nrc.nl/nieuws/2022/05/20/komt-een-berg-bij-de-rechter-dat-is-helemaal-niet-zo-gek-a4125052?t=1654252670>
- Riemersma, T. 'Rechten voor de Waddenzee zijn een antwoord op decennia-oude bestuurlijke problemen', *Noorderbreedte*, online magazine (18 februari 2023); <https://www.waddenacademie.nl/taken/informereren/waddencorrespondent#c11372>
- Van Strien, W. 'Natuurbeheer: Rechten van Natuur', *Bionieuws* (october 2022); [Rechten van natuur \(bionieuws.nl\)](#)
- Van Oosterom, P. 'Een natuurgebied als rechtspersoon: een goed idee?', *Elseviers Weekblad* (5 december 2022), p. 38-39; <https://www.ewmagazine.nl/nederland/achtergrond/2022/12/natuur-die-zichzelf-bestuurt-35904w/>
- Simons, C. 'De mens kapt bossen en vervuult rivieren. En de natuur? Die staat erbij en kijkt ernaar, want ze kan niets doen om haar bescherming en behoud af te dwingen. Moeten bergen, zeeën en regenwouden daarom eigen rechten krijgen?', *Quest* 5/2023, Natuur / Maatschappij
- Dicke, I. (Partij voor de Dieren, TK medewerker), 'Rights to Nature - a global emancipation move to safeguard our environment', *Ecoblog* (juni 2023)
- 'Waddenzee kan een rechtspersoon worden, concluderen onderzoekers' (artikel in Trouw, januari 2023); [Waddenzee kan een rechtspersoon worden, concluderen onderzoekers.](#)

Manifest "Rechten voor Natuur" aangeboden aan Tweede Kamer

- *National Radio NPO1*, Nadia Moussaid, 28 juli 2022; 'Natuur krijgt eigen rechten' en 'Tineke Lambooy doet onderzoek naar 'rechten van natuur'. In gesprek met Nadia Moussaid.. <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/nieuws-en-co/d94bdad8-1d89-40e3-9285-9841c817eeab/2022-07-28-natuur-krijgt-eigen-rechten>.
- VPRO Tegenlicht, 'Alleen zo redden we de natuur', documentary about Rights of Nature, Lysander Dieuw, 29 April 2023; Youtube; <https://www.youtube.com/watch?v=jitxD6OvtTY>.
- Rechten van Natuur Bijeenkomst met Umberto Tan (21 maart 2023 in het Planetarium van Artis): boek presentative Tecten van Natuur door Jessica den Outer, interviews met Jan Terlouw, Tineke Lambooy, Jan van de Venis, Tjeerd de Groot (D66) en Leonie Vestering (Partij voor de Dieren)
- Stan Heerkens, S. , Advocatenblad, 14 November 2022, 'Pleidooi voor een boom' op 16 oktober 2022; [Pleidooi voor de boom - Het Advocatenblad](#)
- Manifest "Rechten voor Natuur" aangeboden aan Tweede Kamer, 13 december 2022 door Arcadia, Bosk e.a.

<https://www.rechtenvandenatuur.org>

[Over ons](#) [Initiatieven](#) [Veelgestelde vragen](#)

[Blijf op de hoogte](#)

Samen staan wij op voor de Rechten van de Natuur in Nederland NL

Wij bestaan om ervoor te zorgen dat Rechten van de Natuur daadwerkelijk handen en voeten krijgt in Nederland. Met als doel dat Nederland de Rechten van Natuur erkent en verankert in wet- en regelgeving.

Een oproep aan iedereen met een ❤️ voor de natuur

Of je nu een bezorgde burger bent, een beleidsmaker die impact wil maken, een juridische expert die recht wil doen gelden, een politicus die een wetsvoorstel wilt indienen of een gemeente die de toekomst vorm wil geven – jouw betrokkenheid maakt het verschil.

[Blijf op de hoogte](#)

[Help mee](#)

Governance

